

**Силабус навчальної дисципліни
«ЕТНОГРАФІЯ УКРАЇНИ»**

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітня програма: Середня освіта (Історія. Правознавство)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Курс: III

Семестр: 5

Факультет	історичний
Кафедра	історії України
Викладач(-і)	<p>ПІБ: Дудник Олена Володимирівна Посада: доцент Вчений ступінь: кандидат історичних наук Тел.: +380979637741 E-mail: dudnyk_olena@ukr.net Робоче місце: ауд. 111, корпус №3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Профайл викладача (-ів): Працює в УДПУ з 2001 р. • Освіта: Вінницький державний педагогічний інститут.1985 р. • Захист дисертації: Дисертацію захистила в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка у 2007 р. Наукове дослідження присвячене темі: «Національно-демократичні перетворення на півдні Київщини в революційну добу (березень 1917-1920 рр.)» • Забезпечує викладання таких навчальних дисциплін: Історія держави і права України, Етнографія України, Історія та культура України, Давня і середньовічна історія України. • Сфера наукових інтересів: регіональна історія.
Лінк на освітній контент дисципліни	Посилання на дисципліну, розміщену в середовищі системи дистанційного навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Moodle) https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=3860
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента із фахового переліку
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	5/150
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції 26 (год.), практичні 24 (год.), самостійна робота 100 (год.)
	Заочна форма: лекції 6 (год.), практичні 4 (год.), самостійна робота 140 (год.)
Мова викладання	українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана.
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної доброчесності: пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, наукових досліджень; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати</p> <p>Відвідування занять. Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є</p>

	<p>обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обгрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Активна участь у процесі вивчення дисципліни передбачає пошук нових джерел із проблематики курсу, здійснювати пошук та генерувати ідеї.</p>
Що будемо вивчати?	український народ, його походження, етнічну історію, традиційно побутову культуру та характер міжетнічних відносин
Чому це треба вивчати?	сформувати цілісну систему знань про традиційний український етнос, спрямувати інтерес до етнічної історії, витоків нації, її матеріальної та духовної культури, озброїти методикою етнографічних досліджень; сформувати історичне та етнологічне мислення, вміння давати етнографічну характеристику етносу; виховною метою курсу є сприяння формуванню в молоді етнічної ідентичності, прищеплення поваги до етнічної культури українців, етнічних меншин України, вироблення культури міжнаціональних взаємин та міжконфесійної терпимості. Отримані знання допоможуть студентам у проведенні уроків з українознавства, суспільствознавства, краєзнавства, історії України, у позаурочній роботі з учнями (факультативній, гуртковій).
Яких результатів можна досягнути?	у результаті вивчення даного курсу студент повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> – основні етнографічні терміни та поняття; – етнографічні школи і напрями; – етапи становлення української етнографії; – джерела та методи етнографічних досліджень; – найбільш визначні персоналії української етнографії; – традиційний побут українського народу та його трансформацію. вміти: <ul style="list-style-type: none"> – проводити польові дослідження та систематизувати й аналізувати зібрані етнографічні матеріали; – писати реферати та доповідати їх перед аудиторією; – орієнтуватися в етнічній історії українського народу, в сучасних етнічних процесах; – вести діалог, полеміку, аналізувати сучасні проблеми етнографії.
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p>Загальні компетентності:</p> <p>Компетентність у сфері інновацій та технологій – поінформованість про інновації в галузі етнографії, використання різноманітних освітніх технологій і засобів навчання; впевнене і критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи та спілкування.</p> <p>Мовна компетентність – використання мови як засобу для усної та письмової комунікації, обміну знаннями, ідеями, в тому числі іншої мови, окрім рідної.</p> <p>Інформаційна компетентність – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Якість та етичні зобов'язання. Знання стандартів необхідних для наукового дослідження та публікування, включаючи критичну обізнаність та інтелектуальну чесність.</p> <p>Комунікативна компетентність – уміння будувати суб'єктно суб'єктні відносини у професійній діяльності, здатність до активної співпраці та роботи в команді, виконуючи провідну роль в міжнародній та мультикультурній групі.</p> <p>Особистісна компетентність – здатність до саморозвитку, самоаналізу, ідентифікації у професійній діяльності. Критичність та самокритичність. Здатність формулювати задачу, для її вирішення</p>

	використовувати потрібну інформацію та методологію. Фахові компетентності – здатність визначати основні поняття і категорії (етноси, субетноси, етнічні групи) та принципи їх класифікації; здатність аналізувати проблеми етногенезу та основних етапів етнічної історії українців з найдавніших часів до сьогодення; здатність характеризувати комплекси традиційної матеріальної, духовної культури українського етносу; здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися понятійно-категорійним апаратом етнографічної науки, джерелами та довідниковими матеріалами.
Зміст дисципліни	<p>Тема 1. Встановлення і розвиток української етнографії</p> <p>Тема 2. Походження і розвиток українського народу. Антропологічні риси українців</p> <p>Тема 3. Українська етнічна територія та її населення</p> <p>Тема 4. Громада і громадський побут</p> <p>Тема 5. Господарство і заняття населення</p> <p>Тема 6. Транспорт</p> <p>Тема 7. Народна архітектура сільських житлових комплексів</p> <p>Тема 8. Народний одяг</p> <p>Тема 9. Система харчування та народна кулінарія</p> <p>Тема 10. Сімейні відносини</p> <p>Тема 11. Родинна обрядовість</p> <p>Тема 12. Вірування, міфологія, демонологія українців</p> <p>Тема 13. Народні знання</p>
Обов'язкові завдання	Завдання до семінарів, самостійної і контрольної робіт; тестування, ІНДЗ
Міждисциплінарні зв'язки	археологія, антропологія, географія, фольклористика, мовознавство.
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НБ УДПУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Федір Вовк. Студії з української етнографії та антропології : <i>нова редакція</i>/ Федір Вовк ; передм. О. Г. Таран ; прим. О. Г. Таран, С. Л. Маховської, Ю. С. Буйських; упорядн. О. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2015. 464 с. 199 іл. 2. Воропай Олекса. Звичаї нашого народу: Етнограф. нарис. Харків: Фоліо, 2005. 508 с. 3. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2004. 304 с. 4. Тиводар М. Етнологія: Посібник. Л.: Світ, 2004. 624 с. 5. Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. К.: Либідь, 2007. 400 с. 6. Лозко Г. Українське народознавство. Вид. 5-те, зі змін. та допов. Тернопіль : Мандрівець, 2001. 512 с. 7. Сілецький Р. Традиційна будівельна обрядовість українців : монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 425 с. 8. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія та ренесанс. Київ : Дніпро, 2005. 320 с. 9. Дубовіс Г. Українська кухня. Харків : Фоліо, 2006. 591 с. 10. Курочкін О. В. Українці в сім'ї європейській: звичаї, обряди, свята. Київ : Б-ка українця, 2004. 248с. 11. Войтович В. М. Міфи та легенди давньої України. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2005. 392 с. 12. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар. Київ : Мистецтво, 1993. 208 с.

Локація	Згідно з розкладом (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1mhzIWkUmRXh4SAG1P_Bb6e6UQILe8lpToPgzjoeulKI/edit#gid=3)
Поточний контроль	Виконання завдань практичних, лабораторних і модульних контрольних робіт, ІНДЗ, есе (за вибором викладача)
Підсумковий контроль	Екзамен
Оригінальність дисципліни	Авторський курс

Розробник

Дудник Олена Володимирівна